

RAPORT

Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat działań prowadzonych przez zarząd województwa w zakresie ochrony środowiska

Raport opracowany przez Instytut Badań Rynkowych i
Społecznych IBRiS na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Małopolskiego

listopad 2020

Raport z badania opinii mieszkańców Małopolski na temat działań prowadzonych przez Zarząd Województwa w zakresie ochrony środowiska.

Opracowanie

Zespół badawczy Instytutu Badań Rynkowych i Społecznych

Agnieszka Garbolińska

Michał Kowalczyk

Zlecający

Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego

ul. Raławicka 56
30-017 Kraków

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
METODOLOGIA.....	4
CHARAKTERYSTYKA PRÓBY.....	6
WYNIKI BADANIA	7
WIEDZA NA TEMAT UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ.....	7
OBOWIĄZKI WYNIKACJĄCE Z UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ	8
OCZEKIWANE DZIAŁANIA URZĘDU GMINY	9
JAKOŚĆ POWIETRZA W UZDROWISKACH.....	13
OCZEKIWANE DZIAŁANIA W DNIACH, W KTÓRYCH PREKROCZONE ZOSTANĄ DOPUSZCZALNE NORMY JAKOŚCI POWIETRZA	15
OCZEKIWANE DZIAŁANIA URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO	17
PREFEROWANE DOFINANSOWANIA.....	19
OCENA DZIAŁAŃ W MAŁOPOLSCE NA RZECZ JAKOŚCI POWIETRZA.....	22
PODSUMOWANIE.....	26
Spis wykresów i tabel	28

WPROWADZENIE

Badanie opinii mieszkańców Małopolski zostało zrealizowane na przełomie października i listopada 2020 roku na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Zebrane podczas badania dane obejmują postrzeganie działań samorządu województwa w zakresie ochrony środowiska, w tym:

- w zakresie jakości powietrza i ochrony przed smogiem,
- w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

Uzyskane w badaniu wyniki pozwalają na przedstawienie użytecznych i wartościowych danych Zarządowi Województwa Małopolskiego, Radnym Sejmiku Województwa Małopolskiego oraz wszystkim zainteresowanym, stanowiąc jednocześnie istotny wkład merytoryczny do trwającej dyskusji związanej z określeniem kierunków i zapewnieniem efektywności realizacji polityki regionalnej w zakresie ochrony środowiska.

METODOLOGIA

Przedmiotem badania są opinie mieszkańców Małopolski na temat działań prowadzonych przez Zarząd Województwa w zakresie ochrony środowiska. Badanie objęło aspekty leżące bezpośrednio w kompetencjach samorządu regionalnego oraz ogólną ocenę zagadnień związanych z jakością powietrza w województwie małopolskim.

Badanie przeprowadzono na próbie mieszkańców Małopolski w wieku powyżej 18 roku życia. Łącznie przeprowadzono 3000 wywiadów techniką CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interview), tj. za pomocą standaryzowanych telefonicznych wywiadów kwestionariuszowych, wspomaganych komputerowo. Jeden wywiad trwał maksymalnie 15 minut. Kwestionariusz został ustalony wspólnie z Zamawiającym. Jednocześnie po ostatecznej akceptacji kwestionariusza wykonawca wykonał ostateczny test – kontrolę logiczną i oraz semantyczną narzędzia. Kontrola nie wykazała żadnych obszarów problemowych.

Zgodnie z założeniami badania, zostały wyróżnione następujące pod-próby:

- 1) Kraków – 500 wywiadów,
- 2) Małopolska (z wyłączeniem obszaru miasta Krakowa) – 2500 wywiadów.

Dobór próby został przeprowadzony za pomocą techniki losowych numerów telefonicznych zarówno dla numerów komórkowych jak i stacjonarnych na podstawie prefiksów. Założeniem było utrzymanie stosunku 1 do 3 na korzyść telefonów komórkowych. W obrębie każdej z pod-prób, wyróżnionych ze względu na miejsce zamieszkania respondenta, zastosowano losowy dobór respondentów.

Zgodnie z założeniami badania Wykonawca zobowiązał się do zapewnienia doboru kwotowego respondentów spośród mieszkańców pojedynczego gospodarstwa domowego, według poniższego

rozkładu kwot. Jednocześnie dopuszczono wahania liczebności każdej z kwot na poziomie +/- 10%. Zastosowano ważenie poststratyfikacyjne.

Tabela 1. Zaprojektowany rozkład próby

	18-24		25-44		45-59		60 i więcej		RAZEM
	M	K	M	K	M	K	M	K	
Małopolska z wyłączeniem obszaru miasta Krakowa	153	145	486	470	305	303	268	370	2500
Kraków	20	20	98	104	50	57	60	90	500
RAZEM	173	165	584	574	355	360	328	460	3000

Finalny rozkład kwotowy zebranych wywiadów przedstawia się następująco (różnice w obrębie kwot nie przekraczają dopuszczalnego limitu 10%, w stosunku do zakładanych wcześniej liczebności).

Tabela 2. Zrealizowany rozkład próby

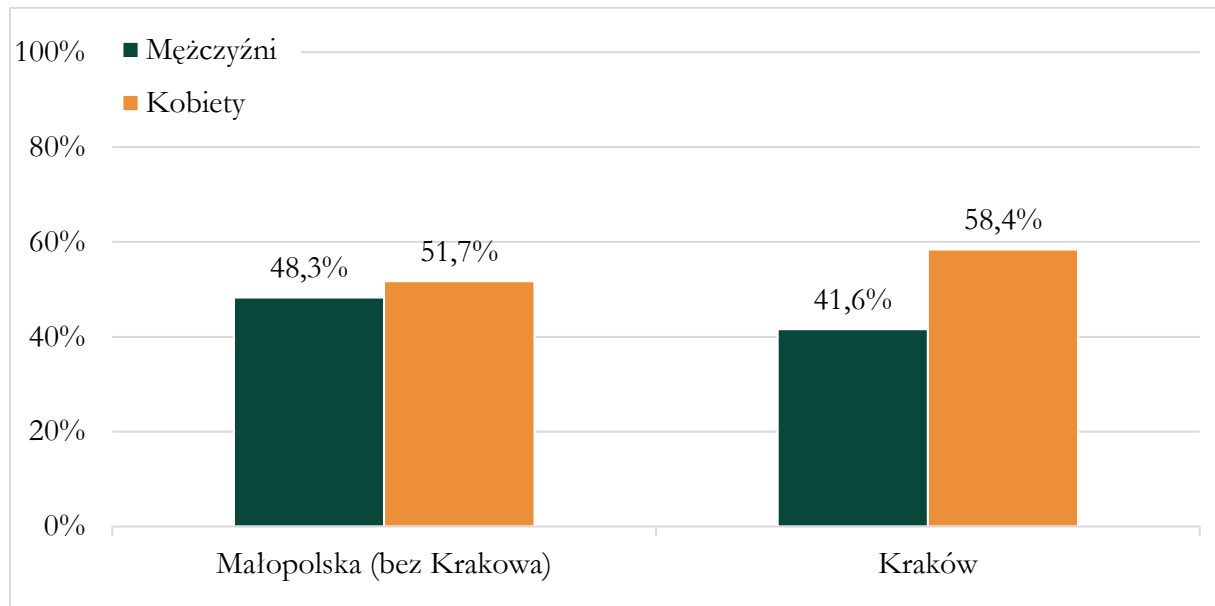
	18-24		25-44		45-59		60 i więcej		RAZEM
	M	K	M	K	M	K	M	K	
Małopolska z wyłączeniem obszaru miasta Krakowa	147	141	480	431	297	330	283	391	2500
Kraków	19	22	88	114	45	63	56	93	500
RAZEM	166	163	568	545	342	393	339	484	3000

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY

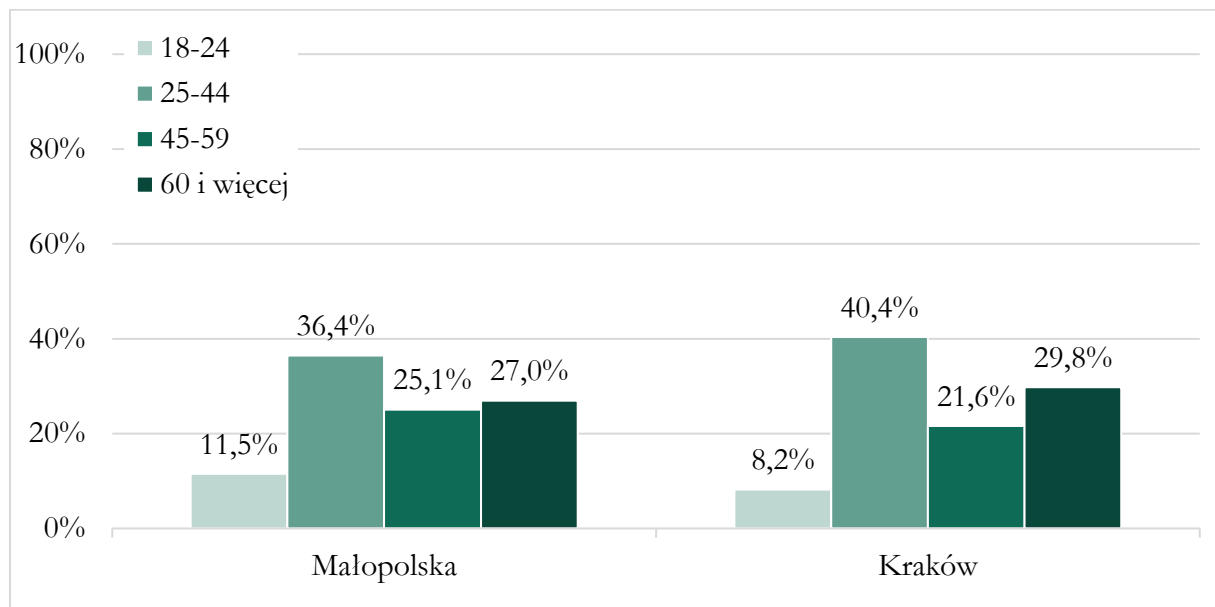
W badaniu wzięło udział 3000 mieszkańców województwa małopolskiego, w tym 500 mieszkańców Krakowa i 2500 Małopolan spoza Krakowa. Szczegółowy rozkład grup respondentów według wieku i płci w obu warstwach przedstawiają dwa poniższe wykresy.

Wykres 1. Płeć respondentów

N=3000

Wykres 2. Wiek respondentów

N=3000

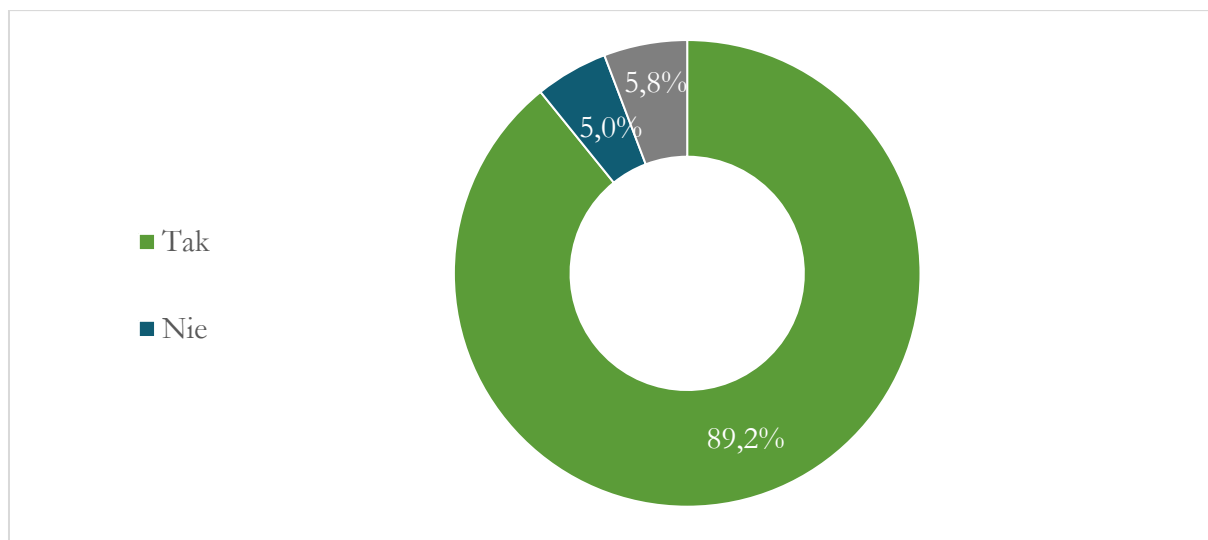

WYNIKI BADANIA

WIEDZA NA TEMAT UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ

Zdecydowana większość mieszkańców regionu deklaruje wiedzę na temat faktu istnienia w Małopolsce uchwały antysmogowej – takiej odpowiedzi udzieliło blisko 90% respondentów. Jedynie 5% wskazało, że nie ma wiedzy na ten temat, a kolejne niespełna 6% stanowią osoby, które nie są pewne czy taka ustawa w Małopolsce obowiązuje.

Wykres 3. Czy wie Pan/i, że w Małopolsce obowiązuje uchwała antysmogowa?

N=3000

Mieszkańcy stolicy Małopolski istotnie częściej zdają sobie sprawę z obowiązującej w regionie uchwały antysmogowej niż osoby zamieszkujące poza Krakowem. Różnica w odsetkach odpowiedzi twierdzących wyniosła 6,1 punktu procentowego (p.p.). Jednocześnie mieszkańcy Małopolski spoza obszaru Krakowa istotnie częściej (o 4 p.p.) odpowiadali przecząco.

Tabela 3. Rozpoznawalność ustawy antysmogowej w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Czy wie Pan/i, że w Małopolsce obowiązuje uchwała antysmogowa?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Tak	88,2%	94,3% A
Nie	5,7% B	1,7%
Nie jestem pewien/pewna	6,1%	4,0%

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$

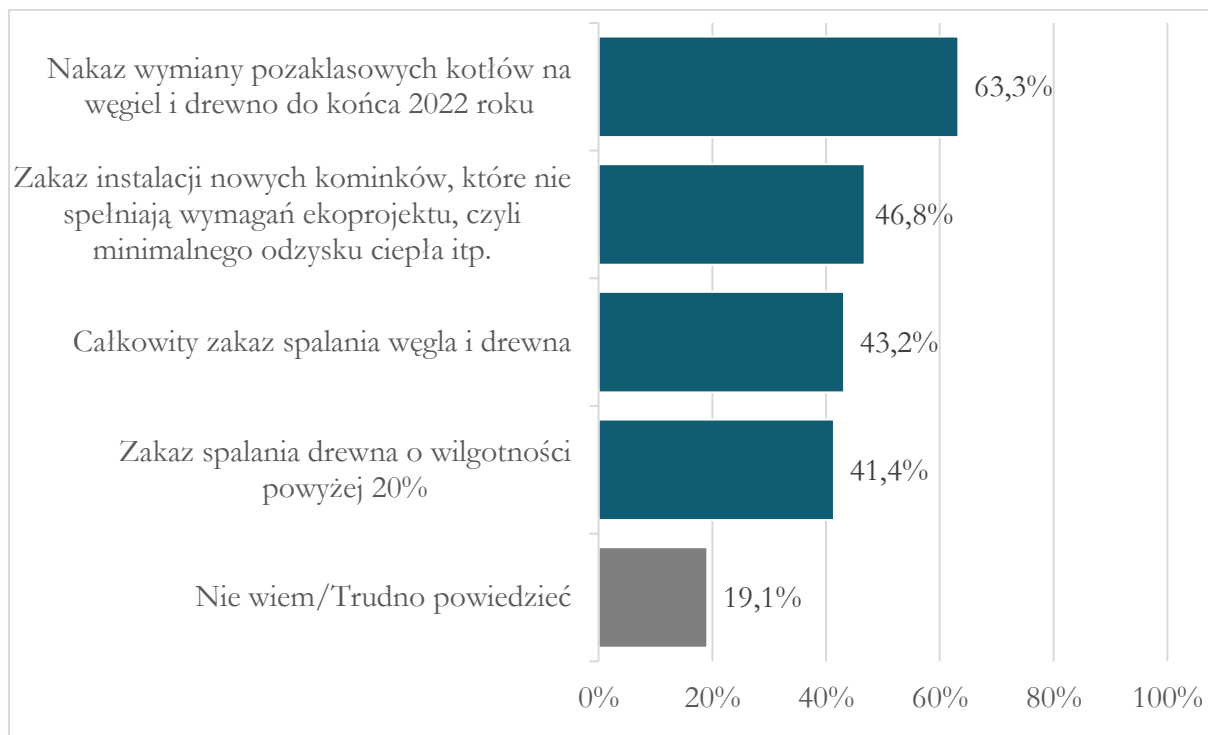
OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ

Obecnie obowiązujące w Małopolsce przepisy związane z ochroną powietrza nie są jednakowe dla obszaru całego regionu, ponieważ odmienne przepisy dotyczą obszaru miasta Krakowa.

Respondenci badania zostali zapytani o poszczególne obowiązki wynikające z ustawy antysmogowej, przy czym pytanie dotyczyło obszaru Małopolski z wyłączeniem Krakowa. Większość ankietowanych prawidłowo wskazała nakaz wymiany pozaklasowych kotłów na paliwo stałe do końca 2022 roku – ponad 63% wskazań. Mniejszy odsetek ankietowanych – blisko 47% posiada wiedzę na temat zakazu instalacji nowych kominków, które nie spełniają wymogów ekoprojektu. Z kolei zakaz spalania drewna o wilgotności powyżej 20% rozpoznaje więcej niż czterech na dziesięciu zapytanych respondentów (41%).

Mieszkańcy Małopolski nie mają pełnej jasności w zakresie poszczególnych przepisów antysmogowych. Przeszło 40% respondentów błędnie wskazało, że poza Krakowem obowiązuje całkowity zakaz spalania węgla i drewna (podczas, gdy zakaz ten dotyczy jedynie obszaru Krakowa). Blisko co piąty ankietowany nie ma wiedzy na temat obowiązków, które wynikają z uchwały antysmogowej. Wyniki te pokazują, że istnieje potencjalne zapotrzebowanie na działania edukacyjne związane z w/w zagadnieniami.

Wykres 4. Czy wie Pan/i jakie obowiązki dla mieszkańców Małopolski z wyłączeniem Krakowa wynikają z uchwały antysmogowej?

Respondenci mieli możliwość wybrania wielu odpowiedzi. N=3000

OCZEKIWANE DZIAŁANIA URZĘDU GMINY

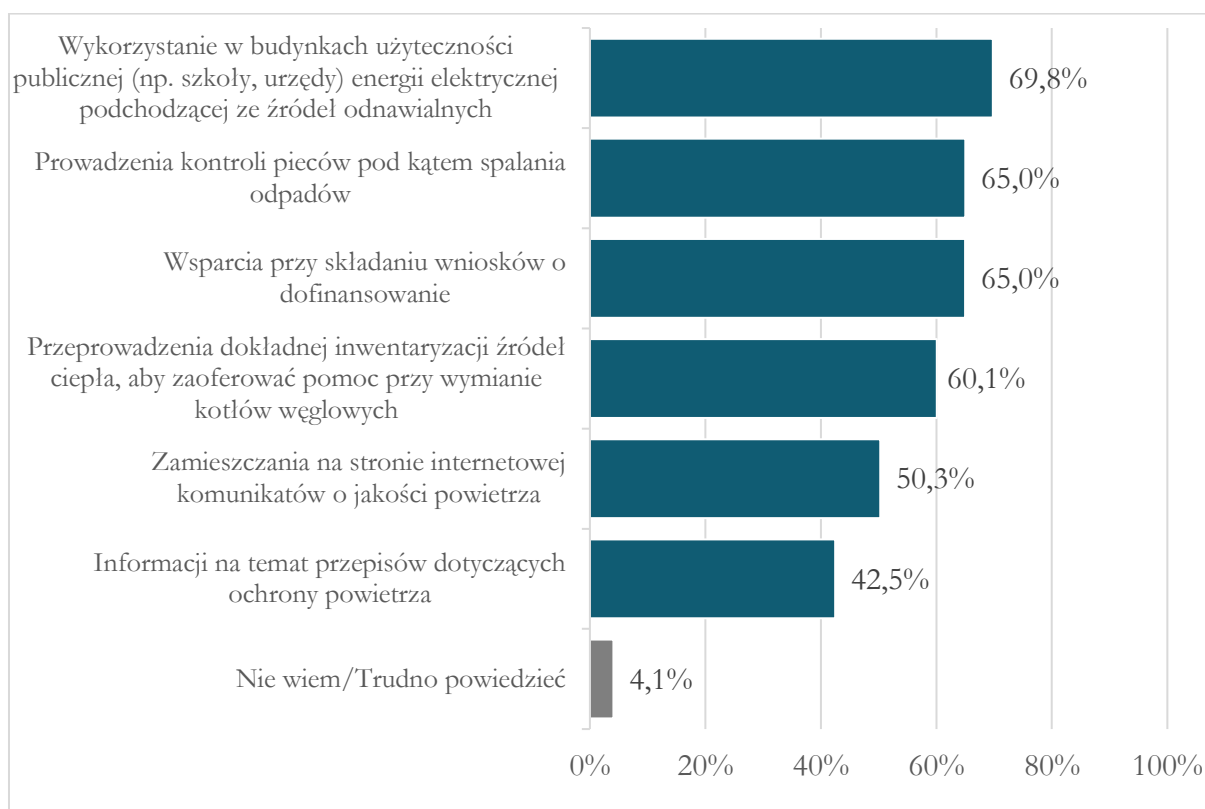
Generalne oczekiwania mieszkańców w zakresie jakości powietrza

W kolejnej części badania respondentów poproszono o wskazanie swoich preferencji w zakresie działań antysmogowych prowadzonych przez urzędy gmin. Spośród zaproponowanych w kwestionariuszu rozwiązań, mieszkańcy Małopolski najczęściej wskazywali wykorzystanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej (blisko 70% wskazań).

Na kolejnych pozycjach pod względem popularności znalazły się następujące działania urzędów gmin: prowadzenie kontroli pod kątem spalania odpadów (65%), wsparcie przy składaniu wniosków o dofinansowanie (65%) oraz przeprowadzenie dokładnej inwentaryzacji źródeł ciepła w celu wsparcia potrzebujących w wymianie kotłów węglowych (60%).

Co drugi respondent oczekiwałby od gminy zamieszczania komunikatów na temat jakości powietrza, a blisko 43% osób wyraża chęć, aby urząd gminy informował swoich mieszkańców na temat przepisów dotyczących ochrony powietrza.

Wykres 5. Jakich działań w zakresie ochrony powietrza oczekuje Pan/Pani od swojej gminy?

Respondenci mieli możliwość wybrania wielu odpowiedzi. N=3000

W zakresie oczekiwanych działań urzędów gmin odnotowano różnice pomiędzy respondentami z Krakowa oraz osobami z pozostałych terenów Małopolski. Mieszkańcy regionu spoza Krakowa istotnie częściej wskazywali potrzebę inwentaryzacji źródeł ciepła i pomocy w wymianie kotłów węglowych niż mieszkańcy Krakowa. Różnica wyniosła 13,7 p.p.

Małopolanie z terenów poza Krakowem częściej podnosili kwestię wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w budynkach szkół oraz urzędów oraz częściej wymieniali oczekiwanie, aby na stronie internetowej urzędu gminy pojawiały się komunikaty o jakości powietrza. W obu przypadkach są to różnice istotne statystycznie.

Z kolei Krakowianie istotnie częściej wskazywali kwestię prowadzenia kontroli pieców pod kątem spalania odpadów – różnica wyniosła 8 p.p.

Tabela 4. Oczekiwane działania gminy w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Jakich działań w zakresie ochrony powietrza oczekuje Pan/Pani od swojej gminy?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Wsparcia przy składaniu wniosków o dofinansowanie	65,2%	63,9%
Informacji na temat przepisów dotyczących ochrony powietrza	42,9%	40,3%
Przeprowadzenia dokładnej inwentaryzacji źródeł ciepła, aby zaoferować pomoc przy wymianie kotłów węglowych	62,3%	48,6%
Prowadzenia kontroli pieców pod kątem spalania odpadów	63,7%	71,7%
Zamieszczania na stronie internetowej komunikatów o jakości powietrza	51,5%	44,2%
Wykorzystanie w budynkach użyteczności publicznej (np. szkoły, urzędy) energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych	71,2%	62,9%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	4,2%	3,3%

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

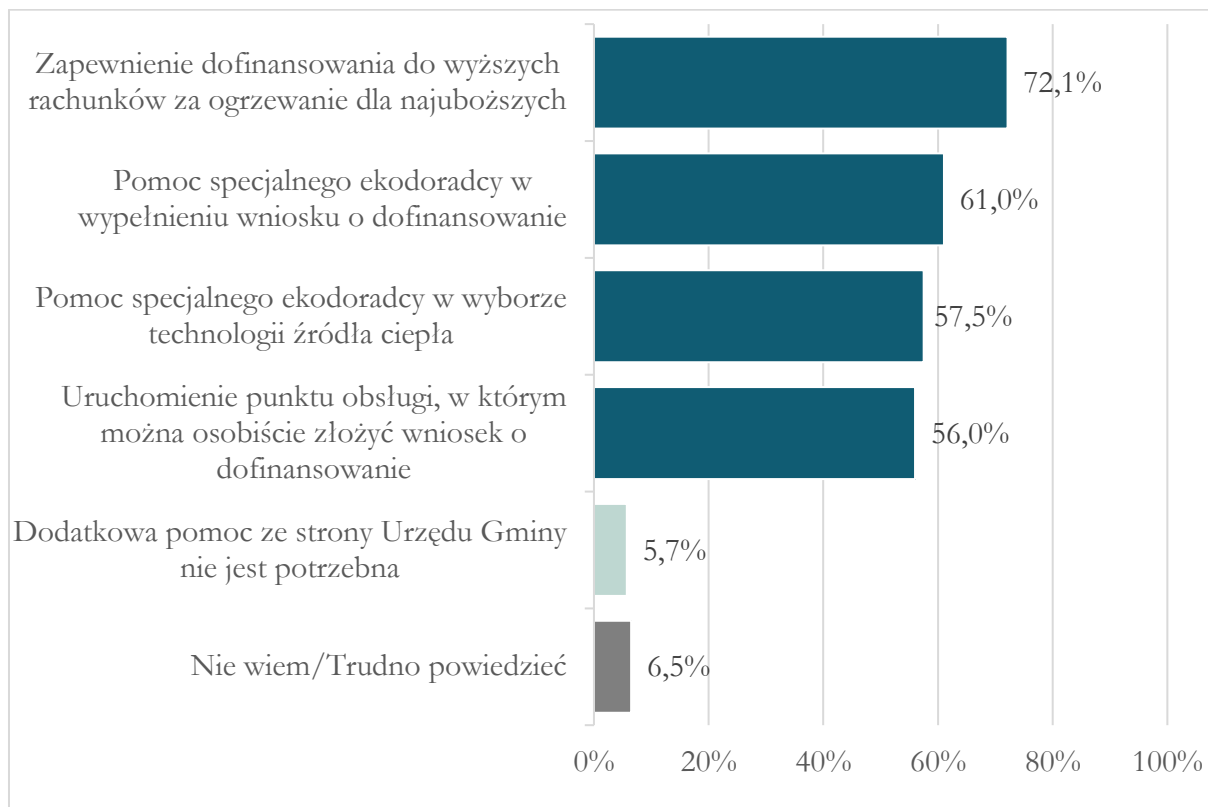
Oczekiwana pomoc przy wymianie kotłów

Mieszkańców Małopolski zapytano także, jakiego typu pomocy ze strony urzędów gmin potrzebowałiby przy wymianie kotłów. Spośród rozwiązań zaproponowanych w kafeterii kwestionariusza respondenci najczęściej wymieniali dofinansowania do wyższych rachunków za ogrzewania dla osób najuboższych. Taką formę pomocy wskazało 72% respondentów.

Kolejne dość często wskazywane formy pomocy to: pomoc ekodoradcy przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie (61%), pomoc ekodoradcy przy wyborze źródła ciepła (57%) i uruchomienie punktu obsługi, gdzie można osobiście złożyć wniosek o dofinansowanie (56%).

Jedynie niewielki procent ankietowanych (5%) uznaje, że dodatkowa pomoc ze strony urzędu gminy nie jest potrzebna, a ponad 6% nie wskazało jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 6. Jaka pomoc przy wymianie kotłów powinien zapewnić Pana/i Urząd Gminy?

Respondenci mieli możliwość wybrania wielu odpowiedzi. N=3000

Warto przyrzeć się różnicom w odpowiedziach pomiędzy mieszkańcami Krakowa i pozostałymi respondentami z regionu. Zgodnie z danymi podanymi w poniższej tabeli, wszystkie cztery ujęte w badaniu formy pomocy ze strony urzędów gmin cieszą się istotnie wyższym poparciem wśród respondentów spoza obszaru Krakowa. Blisko trzy czwarte mieszkańców Małopolski (spoza stolicy regionu) wskazuje na potrzebę dofinansowań do rachunków za ogrzewanie dla najuboższych (dla Krakowian jest to odsetek na poziomie 62%).

Blisko 60% Małopolan z regionu oczekuje uruchomienia punktów obsługi z możliwością osobistego składania wniosków o dofinansowania – tymczasem taka potrzeba dotyczy jedynie niespełna 40% Krakowian.

Krakowianie częściej wskazują, że dodatkowa pomoc nie jest im potrzebna – 13%, w stosunku do 4% wskazań mieszkańców regionu. Aż 17% Krakowian wybrało odpowiedź niezdecydowaną. Zgodnie z wynikami badania, na terenach poza Krakowem mieszkańcy mają większe potrzeby w zakresie pomocy urzędu gminy przy wymianie kotła.

Tabela 5. Oczekiwana pomoc gminy przy wymianie kotłów w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Jaką pomoc przy wymianie kotłów powinien zapewnić Pana/i Urząd Gminy?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Uruchomienie punktu obsługi, w którym można osobiście złożyć wnioski o dofinansowanie	59,3% B	39,3%
Pomoc specjalnego ekodoradcy w wypełnieniu wniosku o dofinansowanie	62,9% B	51,8%
Pomoc specjalnego ekodoradcy w wyborze technologii źródła ciepła	58,5% B	52,4%
Zapewnienie dofinansowania do wyższych rachunków za ogrzewanie dla najuboższych	74,2% B	62,1%
Dodatkowa pomoc ze strony urzędu gminy nie jest potrzebna	4,2%	13,1% A
Nie wiem/ Trudno powiedzieć	4,3%	17,3% A

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

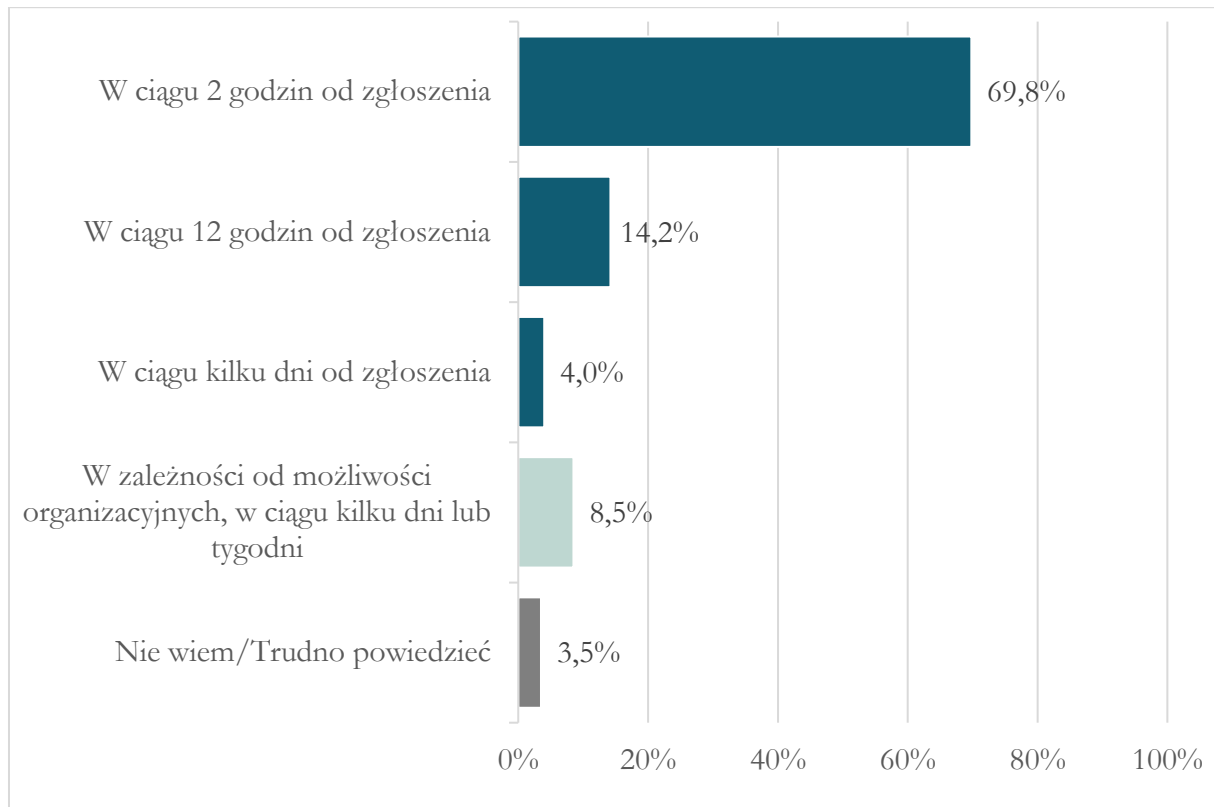
Oczekiwany system reagowania na przypadki spalania odpadów w kotłach grzewczych

W zdecydowanej większości mieszkańcy Małopolski opowiadają się za bardzo szybką interwencją służb kontrolnych w gminie, w przypadku spalania odpadów. Blisko 70% respondentów uważa, że służby powinny zareagować w ciągu 2 godzin od momentu zgłoszenia zdarzenia spalania śmieci. Kolejne 14% respondentów wybrało nieco dłuższy czas na reakcję – do 12 godzin od zgłoszenia.

Łącznie 84% osób ankietowanych wskazało okres nie dłuższy niż 12 godzin jako optymalny czas na interwencję ze strony gminnych służb.

Jedynie nieco ponad 8% mieszkańców Małopolski (Krakowa i regionu) uważa, że interwencja powinna odbyć się w zależności od możliwości organizacyjnych, w ciągu kilku dni lub tygodni.

Wykres 7. Jak szybko powinny reagować służby kontrolne w gminie, gdy ktoś pali śmieciami?

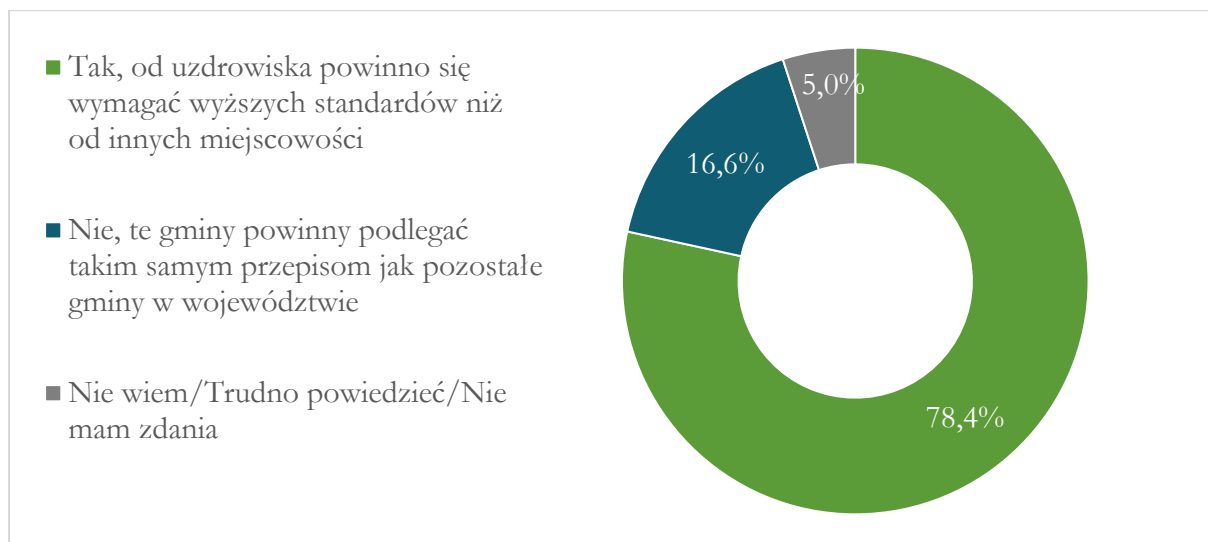

N=3000

JAKOŚĆ POWIETRZA W UZDROWISKACH

Generalnie, mieszkańcy Małopolski uważają, że powinny powstać specjalne przepisy dotyczące jakości powietrza w gminach o statusie uzdrowiska. Blisko 80% respondentów zgadza się, że w uzdrowiskach standard jakości powietrza powinien być wyższy niż w innych miejscowościach. Z kolei prawie 17% osób ankietowanych ma zdanie odmienne, że gminy uzdrowiskowe powinny podlegać takim samym przepisom, jak każda inna gmina w województwie. Co dwudziesta zapytana osoba nie wyraziła jednoznacznej opinii.

Wykres 8. Czy Pana/i zdaniem powinny powstać nowe przepisy dla uzdrowisk, pozwalające na utrzymanie tam powietrza wysokiej jakości?

N=3000

Odnotowano istotne statystycznie różnice w odpowiedziach mieszkańców Krakowa i mieszkańców pozostałych terenów Małopolski. Krakowianie istotnie częściej popierają stworzenie przepisów, które zapewnią wyższą jakość powietrza w uzdrowiskach – różnica wyniosła 7,9 p.p. Z kolei mieszkańcy regionu spoza stolicy województwa, częściej uważają, że nie należy zaostrzać przepisów dla gmin obejmujących uzdrowiska – takie zdanie ma przeszło 17% Małopolan z regionu (przy 11% odsetku wśród Krakowian).

Tabela 6. Opinie na temat przepisów dla uzdrowisk w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Czy Pana/i zdaniem powinny powstać nowe przepisy dla uzdrowisk, pozwalające na utrzymanie tam powietrza wysokiej jakości?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Tak, od uzdrowiska powinno się wymagać wyższych standardów niż od innych miejscowości	77,1%	85,0% A
Nie, te gminy powinny podlegać takim samym przepisom jak pozostałe gminy w województwie	17,7% B	11,0%
Nie wiem/Trudno powiedzieć/Nie mam zdania	5,2%	4,0%

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

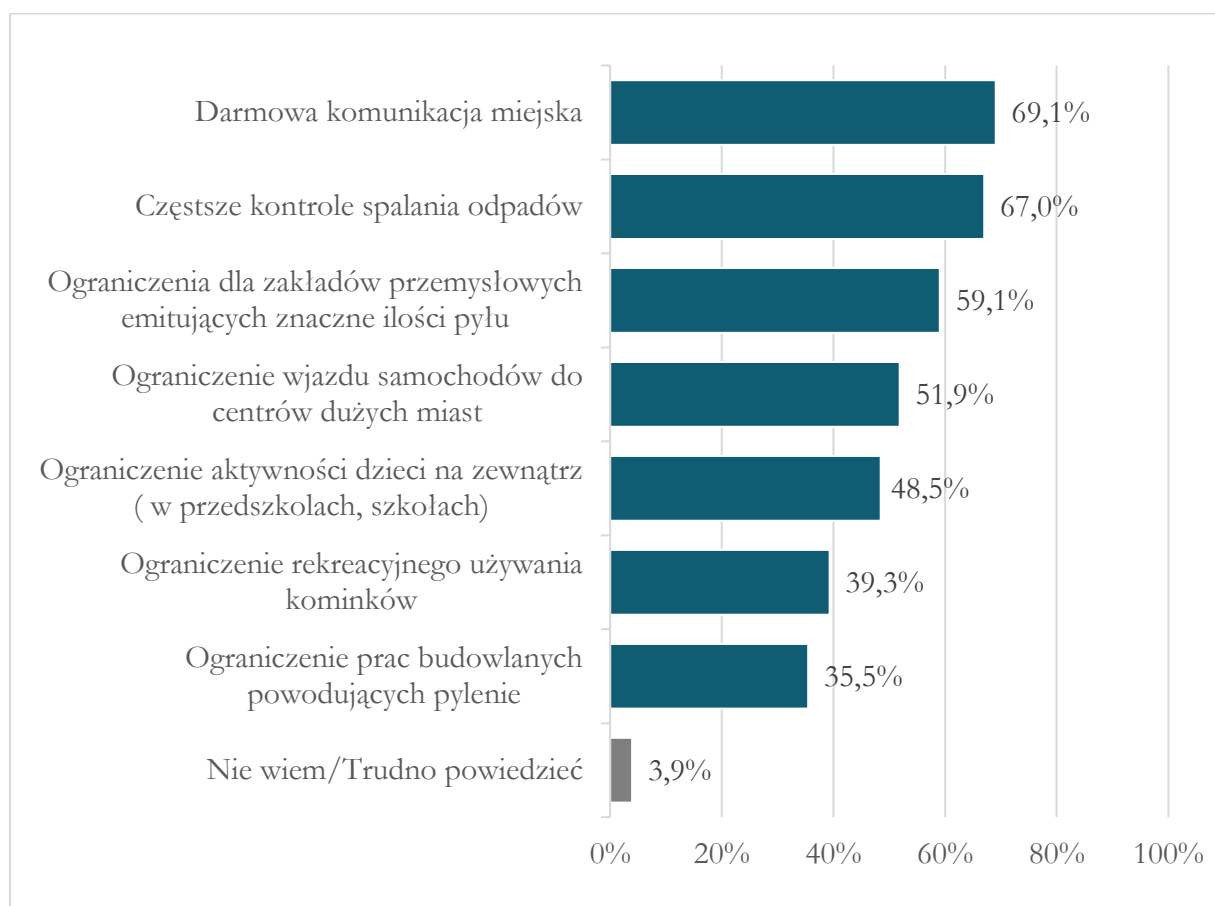
OCZEKIWANE DZIAŁANIA W DNIACH, W KTÓRYCH PREKROCZONE ZOSTANĄ DOPUSZCZALNE NORMY JAKOŚCI POWIETRZA

W kolejnym bloku respondentów zapytano o oczekiwane działania interwencyjne w dniach, w których przekroczone zostaną dopuszczalne normy jakości powietrza. Spośród rozwiązań zaproponowanych w kwestionariuszu najczęściej wskazywano pomysł darmowej komunikacji miejskiej w dniach z alarmem smogowym – blisko 70% wskazań.

Dość często wskazywano także częstsze kontrole dotyczące spalania odpadów (67%) oraz wprowadzenie ograniczeń dla zakładów przemysłowych emitujących znaczne ilości pyłu (blisko 60% wskazań).

Okolo co drugi respondent opowiada się za zakazem wjazdu samochodów do centrów dużych miast oraz za ograniczeniem aktywności dzieci za zewnątrz budynków (szkół, przedszkoli). Prawie 36% Małopolan popiera zakaz rekreacyjnego używania kominków i ograniczenia w pracach budowlanych powodujących pylenie.

Wykres 9. Jakie działania powinny być podejmowane w dniach przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza (dni z alarmem smogowym)?

Respondenci mieli możliwość wybrania wielu odpowiedzi. N=3000

Analiza odpowiedzi mieszkańców Krakowa oraz pozostałych respondentów z regionu wykazała, że występują istotne statystycznie różnice w deklarowanych opiniach obu grup.

Mieszkańcy Krakowa istotnie częściej postulują ograniczenie wjazdu samochodów do centrów dużych miast w dni z alarmem smogowym – prawie 71% mieszkańców stolicy Małopolski opowiada się za takim zakazem, przy 48% odsetku w grupie respondentów spoza Krakowa. Jest to potencjalnie efekt tego, że Krakowianie silniej odczuwają potrzeby dotyczące właśnie mieszkańców dużych miast. Z tego wynikać może także wyższy odsetek Krakowian, którzy popierają wprowadzenie darmowej komunikacji miejskiej (niemal 88%, w stosunku do 65% wskazań respondentów spoza Krakowa).

Krakowianie silniej podkreślają także postulat ograniczenia prac budowlanych (pyłących) i ograniczenie rekreacyjnego używania kominków.

Z kolei mieszkańcy Małopolski z terenów poza Krakowem, częściej wskazywali potrzebę ograniczania działalności zakładów przemysłowych, które emitują dużo pyłów, w momencie gdy przekroczone zostają dopuszczalne normy jakości powietrza. Taką opinię wyraziło przeszło 60% respondentów z regionu (przy odsetku 46% dla Krakowian).

Tabela 7. Oczekiwane działania w czasie alarmu smogowego w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Jakie działania powinny być podejmowane w dniach przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza (dni z alarmem smogowym)?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Częstsze kontrole spalania odpadów	67,3%	65,7%
Ograniczenie rekreacyjnego używania kominków	37,8%	47,2% A
Ograniczenie aktywności dzieci na zewnątrz (w przedszkolach, szkołach)	47,2%	54,9% A
Ograniczenia dla zakładów przemysłowych emitujących znaczne ilości pyłu	61,6% B	46,4%
Ograniczenie prac budowlanych powodujących pylenie	34,5%	40,5% A
Ograniczenie wjazdu samochodów do centrów dużych miast	48,1%	70,9% A
Darmowa komunikacja miejska	65,3%	87,9% A
Nie wiem/Trudno powiedzieć	4,6% B	0,8%

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

OCZEKIWANE DZIAŁANIA URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO

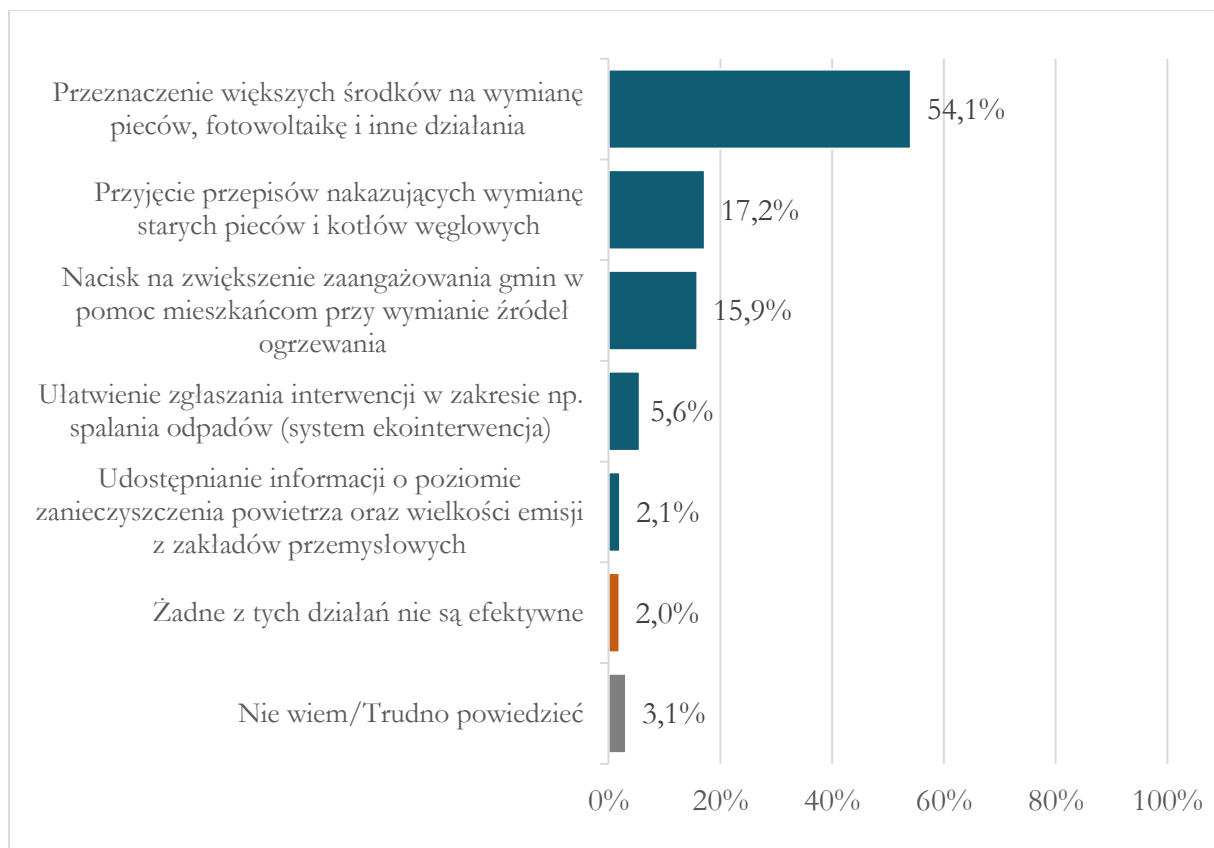
Najefektywniejsze z dotychczasowych działań

W kolejnej części badania zapytano o ocenę wybranych działań Urzędu Marszałkowskiego na rzecz ochrony powietrza. Mieszkańcy Małopolski ocenili, że najefektywniejszym z dotychczasowych działań (ujętych w badaniu), było przeznaczenie większych środków na wymianę pieców, fotowoltaikę i inne tego typu działania. Takiej odpowiedzi udzieliło nieco ponad 54% respondentów.

Znacząco mniej ankietowanych osób wskazało inne działania: 17% za najskuteczniejszą formę ochrony powietrza uznało przyjęcie przepisów antysmogowych, które nakazują wymianę starych pieców i kotłów węglowych, a 16% wybrało działania polegające na zwiększaniu zaangażowania gmin w pomoc mieszkańcom w wymianie źródeł ogrzewania.

Jedynie nieliczni respondenci deklarują, że najskuteczniejszym działaniem ze strony samorządu województwa był system „ekointerwencja” (zgłaszanie przypadków spalania odpadów) – niespełna 6%, oraz przekazanie informacji o poziomie zanieczyszczenia powietrza i wielkości emisji z zakładów przemysłowych – 2%.

Wykres 10. Które z dotychczasowych działań podjętych przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w zakresie ochrony powietrza, są Pana/Pani zdaniem najefektywniejsze?

N=3000

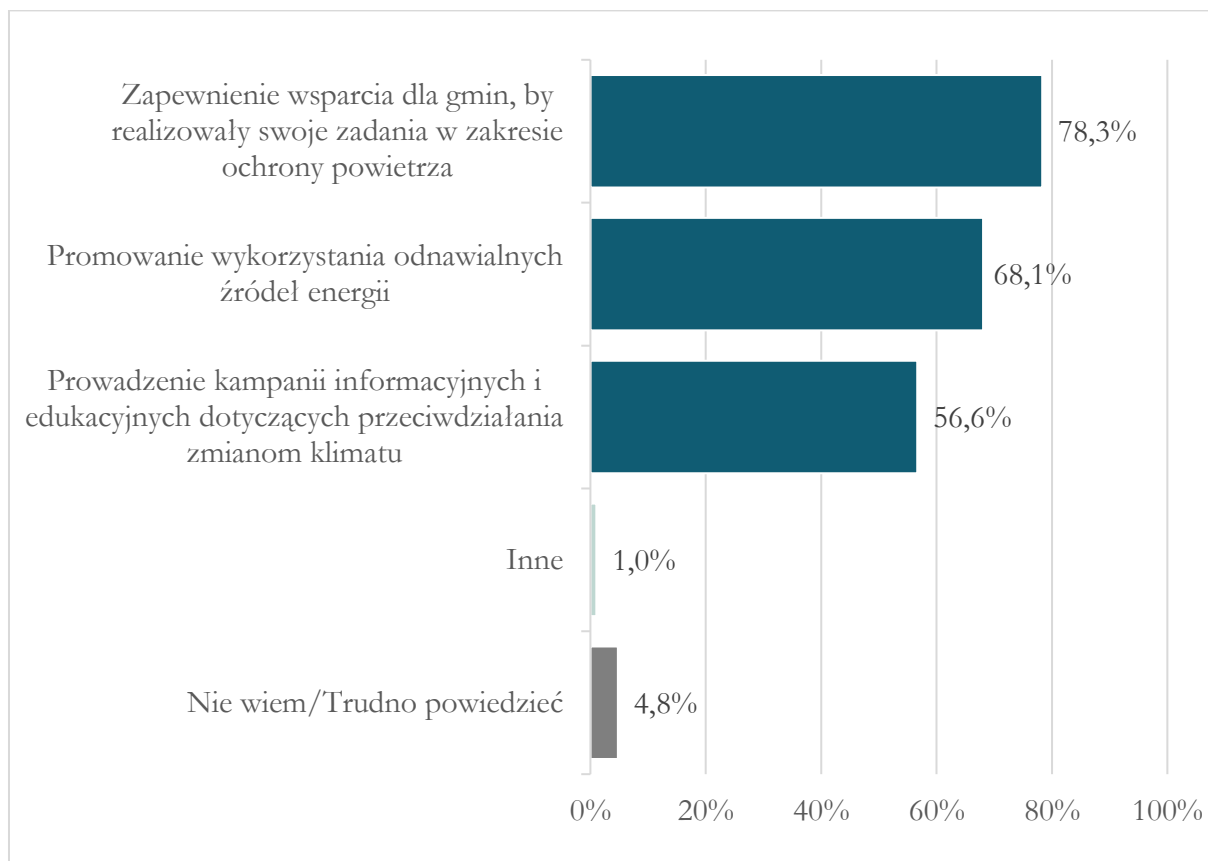
Oczekiwane dalsze działania

W kolejnym bloku, respondenci mieli za zadanie określić, które z zaproponowanych w ankiecie działań na rzecz klimatu i jakości powietrza, powinien podjąć w przyszłości Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

Najczęściej wskazywanym działaniem jest zapewnienie wsparcia gminom, tak aby mogły realizować swoje zadania związane z ochroną powietrza – działanie to popiera 78% respondentów. Kolejnym często wskazywanym działaniem jest promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii – 68% wskazań.

Nieco mniej osób, bo 56%, postuluje, aby w przyszłości Urząd Marszałkowski prowadził kampanie informacyjne i edukacyjne na temat przeciwdziałania zmianom klimatu.

Wykres 11. Jakie dalsze działania w zakresie ochrony powietrza i klimatu powinien podjąć Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego?

Respondenci mieli możliwość wybrania wielu odpowiedzi. N=3000

Porównanie odpowiedzi respondentów z Krakowa oraz pozostałych pokazało, że mieszkańcy Małopolski spoza stolicy regionu istotnie częściej popierają rozwiązania skoncentrowane na wsparciu szczebla lokalnego, czyli gmin (różnica wyniosła 6,8 p.p.).

Z kolei Krakowianie częściej niż pozostali Małopolanie uważają, że istotnym przyszłym działaniem z poziomu województwa jest promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (różnica wyniosła 13,6 p.p.).

Tabela 8. Oczekiwane dalsze działania Urzędu Marszałkowskiego w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Jakie dalsze działania w zakresie ochrony powietrza i klimatu powinien podjąć Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Zapewnienie wsparcia dla gmin, by realizowały swoje zadania w zakresie ochrony powietrza	79,4% B	72,6%
Prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatu	56,7%	56,6%
Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	65,8%	79,4% A
Nie wiem/Trudno powiedzieć	5,5% B	1,2%
Inne	0,9%	1,5%

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

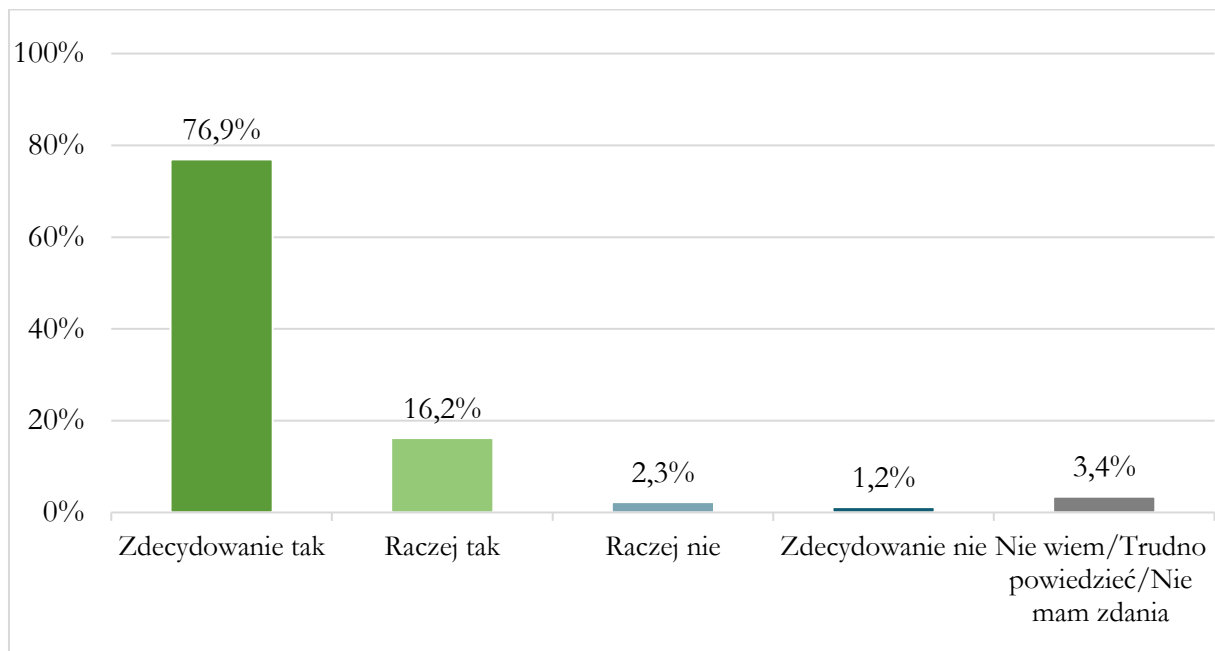
PREFEROWANE DOFINANSOWANIA

Oczekiwane dofinansowania z poziomu województwa

Zdecydowana większość mieszkańców Małopolski popiera wprowadzenie dofinansowań ze strony samorządu województwa dla rozwiązań wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE). Odpowiedzi zdecydowanie twierdzącej udzieliło przeszło trzy czwarte respondentów, zatem większość Małopolan ma pewność, że dofinansowania do OZE powinny zostać wprowadzone.

Opinie negatywne w tej kwestii prezentuje jedynie marginalny odsetek respondentów – 3,5%, a osoby niezdecydowane stanowią ponad 3%.

Wykres 12. Czy uważa Pan/i, że powinny zostać wprowadzone dofinansowanie ze strony województwa dla tzw. odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, wodna)?

N=3000

Mieszkańcy Małopolski spoza Krakowa, istotnie częściej (niż Krakowianie) zdecydowanie opowiadają się za wprowadzeniem dofinansowania do OZE (różnica wyniosła 10,1 p.p.). Z kolei Krakowianie istotnie częściej są przeciwni wprowadzeniu tego typu dofinansowań (różnica dla odpowiedzi *raczej nie* – wyniosła 6,5 p.p.).

Tabela 9. Oczekiwane dofinansowania do OZE w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Czy uważa Pan/i, że powinny zostać wprowadzone dofinansowanie ze strony województwa dla tzw. odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, wodna)?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Zdecydowanie tak	78,6% B	68,5%
Raczej tak	15,0%	22,2% A
Raczej nie	1,2%	7,7% A
Zdecydowanie nie	1,2%	0,8%
Nie wiem/Trudno powiedzieć/Nie mam zdania	4,0% B	0,8%

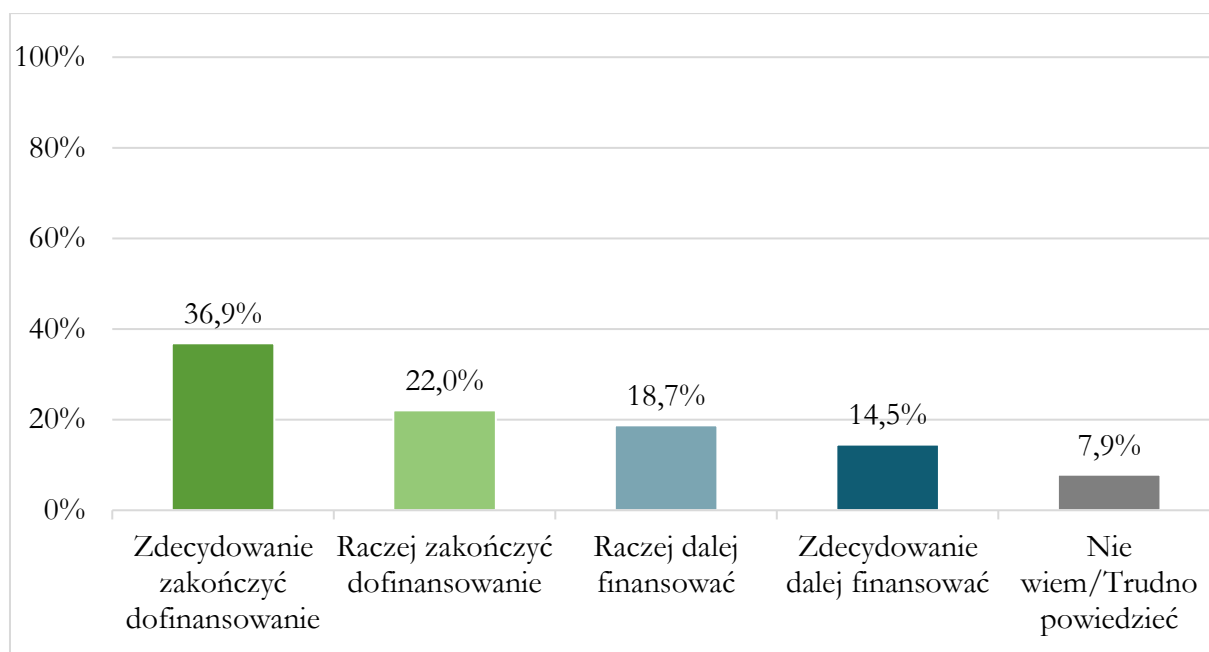
Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

Dofinansowania do kotłów węglowych

Opinie Małopolan na temat ewentualnego wstrzymania dofinansowania do zakupu kotłów węglowych są podzielone, przy czym przeważają opinie popierające rezygnację z dofinansowań. Łącznie blisko 60% respondentów popiera pomysł, aby zakończyć dofinansowania do kotłów węglowych, w tym blisko 37% osób ma co do tego całkowitą pewność.

Z kolei jedna trzecia ankietowanych (33%) deklaruje, że należy kontynuować dofinansowania do kotłów węglowych, w tym około 14% osób jest o tym w pełni przekonanych. Osoby, dla których ta kwestia nie jest jednoznaczna stanowią około 8%.

Wykres 13. Czy uważa Pan/i, że należy zakończyć dofinansowania do zakupu kotłów węglowych na rzecz innych źródeł energii, czy też dalej dofinansowywać kotły węglowe?

N=3000

Mieszkańcy Krakowa istotnie częściej niż pozostali respondenci opowiadają się w sposób zdecydowany przeciwko dalszemu dofinansowaniu do kotłów węglowych – różnica wyniosła 9,3 p.p. Mieszkańcy Małopolski spoza stolicy regionu częściej popierają dalsze finansowanie kotłów na węgiel.

Różnice te, mimo, że istotne statystycznie, nie są jednak bardzo duże – w obu grupach respondentów ponad połowa zapytanych popiera wstrzymanie wsparcia finansowego dla osób kupujących kocioł na węgiel.

Tabela 10. Kontynuacja dofinansowania do kotłów węglowych w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Czy uważa Pan/i, że należy zakończyć dofinansowania do zakupu kotłów węglowych na rzecz innych źródeł energii, czy też dalej dofinansowywać kotły węglowe?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Zdecydowanie zakończyć dofinansowanie	35,3%	44,6% A
Raczej zakończyć dofinansowanie	22,6%	19,5%
Raczej dalej finansować	19,1%	16,8%
Zdecydowanie dalej finansować	15,1% B	11,6%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	7,9%	7,6%

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

OCENA DZIAŁAŃ W MAŁOPOLSCE NA RZECZ JAKOŚCI POWIETRZA

Ocena mieszkańców

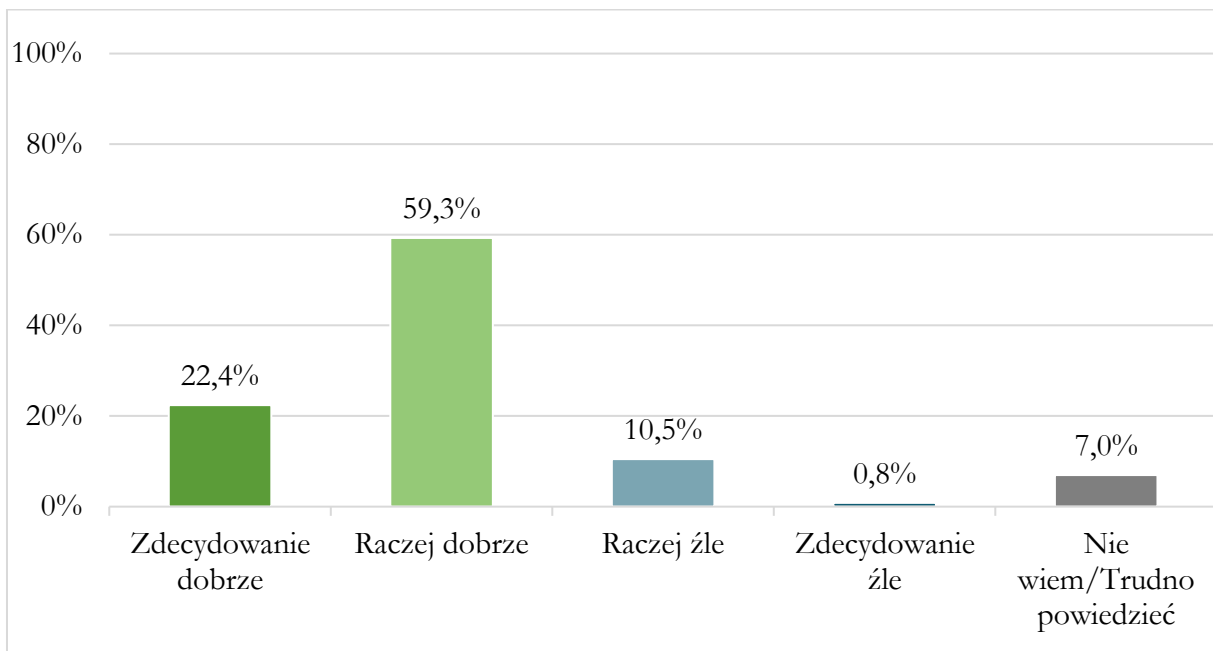
W ostatnim bloku pytań, mieszkańców Małopolski poproszono o ocenę wprowadzonych w regionie restrykcji mających na celu poprawę jakości powietrza.

W odpowiedziach respondentów dominują oceny pozytywne, przy czym warto podkreślić, że najwięcej osób (59%) wybrało ocenę *raczej dobrą*. Może mieć to związek z faktem, że jakkolwiek mieszkańcy uważają dbałość o powietrze za wartość pozytywną, to jednak restrykcje mogą być postrzegane przez część z nich jako uciążliwe.

Więcej niż jedna piąta (22%) mieszkańców Małopolski, wprowadzone przepisy ocenia zdecydowanie pozytywnie.

Opinie negatywne znalazły się w mniejszości - około 11% respondentów małopolskie przepisy antyśmogowe postrzega niekorzystnie. Niezdecydowani stanowią 7%.

Wykres 14. Kraków i Małopolska jako pierwsze samorządy wprowadziły restrykcyjne przepisy mające na celu poprawę jakości powietrza. Jak ocenia Pan/i to działanie?

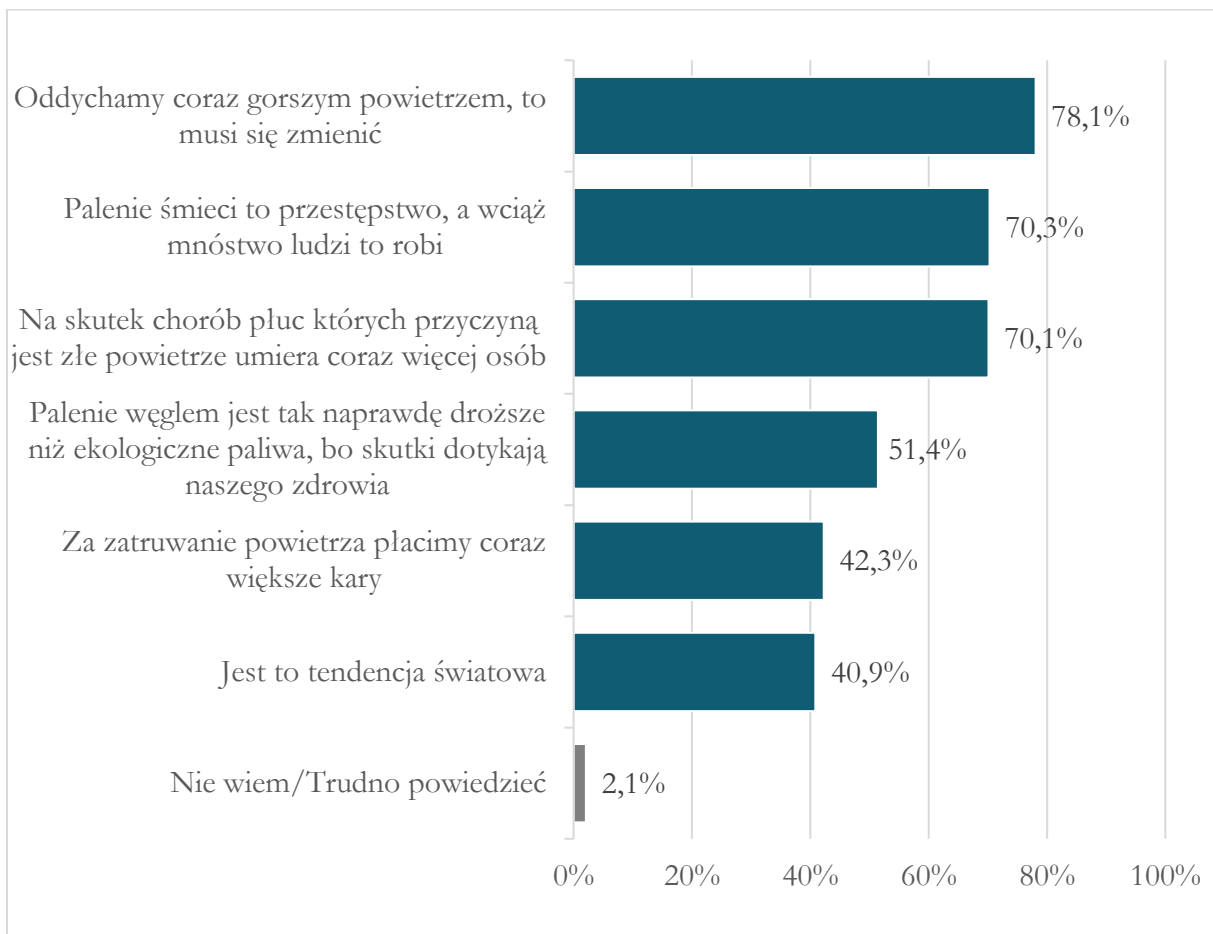
N=3000

Powody poparcia dla rozwiązań ekologicznych

Wśród ujętych w kwestionariuszu potencjalnych powodów poparcia dla wprowadzania rozwiązań proekologicznych, respondenci najczęściej wskazywali pogarszającą się jakość powietrza i potrzebę zmiany tego stanu rzeczy (78%). Kolejne dwa powody dla podejmowania działań na rzecz środowiska to przeświadczenie, że wciąż wielu ludzi łamie prawo i spala śmieci w celach grzewczych oraz wzrastająca liczba osób umierających na choroby płuc spowodowane złym powietrzem (oba powody wskazało po 70% zapytanych Małopolan).

Częściej niż co druga ankietowana osoba wskazała, że palenie węglem pociąga za sobą skutki zdrowotne. Najmniej osób wybrało powody związane z dopasowaniem się do światowych tendencji (niespełna 41 proc.) oraz z kwestią kar za zanieczyszczanie powietrza (ponad 42%).

Wykres 15. Dlaczego warto wspierać ekologiczne rozwiązania na rzecz ochrony środowiska?

Respondenci mieli możliwość wybrania wielu odpowiedzi. N=3000

Respondenci z Krakowa istotnie częściej niż pozostali ankietowani, wskazywali większość z ujętych w ankiecie powodów: pogarszającą się jakość powietrza, zwiększony poziom umieralności na choroby płuc, ale także kwestię kar za zanieczyszczenie powietrza i światowe trendy proekologiczne.

Z kolei Małopolanie zamieszkujący poza Krakowem, istotnie częściej niż Krakowianie, wskazywali na utrzymujące się zjawisko łamania prawa w zakresie spalania odpadów.

Różnice w opiniach obu grup, mimo istotności statystycznej, nie są bardzo duże.

Tabela 11. Powody poparcia dla rozwiązań ekologicznych w zależności od miejsca zamieszkania respondenta

Dlaczego warto wspierać ekologiczne rozwiązania na rzecz ochrony środowiska?	Małopolska (bez Krakowa) (A)	Kraków (B)
Oddychamy coraz gorszym powietrzem, to musi się zmienić	77,0%	83,6% A
Na skutek chorób płuc których przyczyną jest złe powietrze umiera coraz więcej osób	69,2%	74,5% A
Palenie węglem jest tak naprawdę droższe niż ekologiczne paliwa, bo skutki dotyczą naszego zdrowia	50,9%	54,0%
Jest to tendencja światowa	39,8%	46,1% A
Za zanieczyszczenie powietrza płacimy coraz większe kary	41,2%	47,4% A
Palenie śmieci to przestępstwo, a wciąż mnóstwo ludzi to robi	71,1% B	66,1%
Nie wiem/Trudno powiedzieć	2,5%	0,0%

Różnice istotne statystycznie oznaczono literami A B, $p \leq 0,05$.

PODSUMOWANIE

- ❖ Zdecydowana większość mieszkańców regionu posiada wiedzę na temat faktu istnienia w Małopolsce uchwały antysmogowej – takiej odpowiedzi udzieliło blisko 90% respondentów.
- ❖ Znaczny odsetek ankietowanych prawidłowo wskazuje obowiązki wynikające z ustawy antysmogowej dla obszaru województwa, z wyłączeniem Krakowa:
 - nakaz wymiany pozaklasowych kotłów na paliwo stałe do końca 2022 roku – 63%,
 - zakaz instalacji kominków, które nie spełniają wymogów ekoprojektu – 47%,
 - zakaz spalania drewna o wilgotności powyżej 20 procent – 41%.
- ❖ Mimo to, mieszkańcy Małopolski nie mają pełnej jasności w zakresie poszczególnych przepisów antysmogowych. Przeszło 40% respondentów błędnie wskazało, że poza Krakowem obowiązuje całkowity zakaz spalania węgla i drewna (podczas, gdy zakaz ten dotyczy jedynie obszaru Krakowa). Blisko co piąty ankietowany nie ma wiedzy na temat obowiązków, które wynikają z uchwały antysmogowej. Wyniki te pokazują, że istnieje potencjalne zapotrzebowanie na działania edukacyjne w tym zakresie.
- ❖ Wśród preferowanych działań antysmogowych prowadzonych przez urzędy gmin, mieszkańcy Małopolski najczęściej wskazywali wykorzystanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej (blisko 70% wskazań) oraz prowadzenie kontroli pod kątem spalania odpadów (65%), wsparcie przy składaniu wniosków o dofinansowanie (65%) oraz przeprowadzenie dokładnej inwentaryzacji źródeł ciepła w celu wsparcia potrzebujących w wymianie kotłów węglowych (60%).
- ❖ Odpowiadając na pytanie, jakiego typu pomoc ze strony urzędów gmin jest potrzebna przy wymianie kotłów, respondenci najczęściej wymieniali dofinansowania do wyższych rachunków za ogrzewania dla osób najuboższych (72%). Wśród wskazań często znalazły się także pomoc ekodoradcy przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie (61%), pomoc ekodoradcy przy wyborze źródła ciepła (57%) i uruchomienie punktu obsługi, gdzie można osobiście złożyć wniosek o dofinansowanie (56%).
- ❖ Małopolanie opowiadają się za bardzo szybką interwencją służb kontrolnych w gminie, w przypadku spalania odpadów. Blisko 70% respondentów uważa, że służby powinny zareagować w ciągu 2 godzin od momentu zgłoszenia zdarzenia spalania śmieci.
- ❖ Blisko 80% respondentów zgadza się, że w uzdrowiskach standard jakości powietrza powinien być wyższy niż w innych miejscowościach.
- ❖ W dniach z alarmem smogowym blisko 70% Małopolan postuluje pomysł darmowej komunikacji miejskiej. Wskazywano także częstsze kontrole dotyczące spalania odpadów (67%) oraz wprowadzenie ograniczeń dla zakładów przemysłowych emitujących znaczące ilości pyłu (blisko 60% wskazań).
- ❖ Mieszkańcy Małopolski ocenili, że najefektywniejszym z dotychczasowych (ujętych w badaniu) działań Urzędu Marszałkowskiego było przeznaczenie większych środków na

wymianę pieców, fotowoltaikę i inne tego typu działania. Takiej odpowiedzi udzieliło częściej niż co drugi zapytany respondent.

- ❖ Najczęściej wskazywanym działaniem, które Urząd Marszałkowski powinien w przyszłości podjąć jest zapewnienie wsparcia gminom, tak aby mogły realizować swoje zadania związane z ochroną powietrza – działanie to popiera 78% respondentów. Istotne jest także promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii – 68% wskazań.
- ❖ Zdecydowana większość mieszkańców Małopolski popiera wprowadzenie dofinansowań ze strony samorządu województwa dla rozwiązań wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE). Odpowiedzi zdecydowanie twierdzącej udzieliło przeszło trzy czwarte respondentów, zatem większość Małopolan ma pewność, że dofinansowania do OZE powinny zostać wprowadzone.
- ❖ Opinie Małopolan na temat ewentualnego wstrzymania dofinansowania do zakupu kotłowni węglowych są podzielone, przy czym przeważają opinie popierające rezygnację z dofinansowań. Łącznie blisko 60% respondentów popiera pomysł, aby zakończyć dofinansowania do kotłowni węglowych.
- ❖ W ocenie obecnych przepisów antyśmogowych w Małopolsce, dominują odpowiedzi pozytywne, przy czym warto podkreślić, że najwięcej osób (59%) wybrało ocenę *raczej dobrą*. Może mieć to związek z faktem, że choć mieszkańcy uważają dbałość o powietrze za wartość pozytywną, to jednak restrykcje mogą być postrzegane przez część z nich jako uciążliwe.
- ❖ Wśród ujętych w badaniu powodów poparcia dla wprowadzania rozwiązań proekologicznych, respondenci najczęściej zgadzali się, że ważnym powodem jest pogarszająca się jakość powietrza i potrzeba zmiany tego stanu rzeczy (78%). Kolejne powody, aby działać na rzecz środowiska to przeświadczenie, że wciąż wielu ludzi łamie prawo i spala śmieci w celach grzewczych oraz wzrastająca liczba osób umierających na choroby płuc spowodowane złym powietrzem - oba powody wskazało po 70% Małopolan.

Spis wykresów i tabel

Spis wykresów

Wykres 1. Płeć respondentów	6
Wykres 2. Wiek respondentów.....	6
Wykres 3. Czy wie Pan/i, że w Małopolsce obowiązuje uchwała antysmogowa?	7
Wykres 4. Czy wie Pan/i jakie obowiązki dla mieszkańców Małopolski z wyłączeniem Krakowa wynikają z uchwały antysmogowej?	8
Wykres 5. Jakich działań w zakresie ochrony powietrza oczekuje Pan/Pani od swojej gminy?	9
Wykres 6. Jaką pomoc przy wymianie kotłów powinien zapewnić Pana/i Urząd Gminy?	11
Wykres 7. Jak szybko powinny reagować służby kontrolne w gminie, gdy ktoś pali śmieciami?.....	13
Wykres 8. Czy Pana/i zdaniem powinny powstać nowe przepisy dla uzdrowisk, pozwalające na utrzymanie tam powietrza wysokiej jakości?.....	14
Wykres 9. Jakie działania powinny być podejmowane w dniach przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza (dni z alarmem smogowym)?	15
Wykres 10. Które z dotychczasowych działań podjętych przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w zakresie ochrony powietrza, są Pana/Pani zdaniem najefektywniejsze?.....	17
Wykres 11. Jakie dalsze działania w zakresie ochrony powietrza i klimatu powinien podjąć Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego?.....	18
Wykres 12. Czy uważa Pan/i, że powinny zostać wprowadzone dofinansowanie ze strony województwa dla tzw. odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, wodna)?.....	19
Wykres 13. Czy uważa Pan/i, że należy zakończyć dofinansowania do zakupu kotłów węglowych na rzecz innych źródeł energii, czy też dalej dofinansowywać kotły węglowe?	21
Wykres 14. Kraków i Małopolska jako pierwsze samorzady wprowadziły restrykcyjne przepisy mające na celu poprawę jakości powietrza. Jak ocenia Pan/i to działanie?.....	22
Wykres 15. Dlaczego warto wspierać ekologiczne rozwiązania na rzecz ochrony środowiska?	23

Spis tabel

Tabela 1. Założony rozkład próby	5
Tabela 2. Zrealizowany rozkład próby.....	5
Tabela 3. Rozpoznawalność ustawy antysmogowej w zależności od miejsca zamieszkania respondenta	7
Tabela 4. Oczekiwane działania gminy w zależności od miejsca zamieszkania respondenta	10
Tabela 5. Oczekiwana pomoc gminy przy wymianie kotłów w zależności od miejsca zamieszkania respondenta	12
Tabela 6. Opinie na temat przepisów dla uzdrowisk w zależności od miejsca zamieszkania respondenta ..	14
Tabela 7. Oczekiwane działania w czasie alarmu smogowego w zależności od miejsca zamieszkania respondenta	16

Tabela 8. Oczekiwane dalsze działania Urzędu Marszałkowskiego w zależności od miejsca zamieszkania respondenta	19
Tabela 9. Oczekiwane dofinansowania do OZE w zależności od miejsca zamieszkania respondenta.....	20
Tabela 10. Kontynuacja dofinansowania do kotłów węglowych w zależności od miejsca zamieszkania respondenta	21
Tabela 11. Powody poparcia dla rozwiązań ekologicznych w zależności od miejsca zamieszkania respondenta	24